

Nederlanden.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Vrydag den 30 november

In deze zitting is gelezen eene koninklijke boodschap, ten gevolge van een ontwerp van wet, houdende verbeteringen in de bestaande wet omtrent den accijns op de suiker. Deze stukken besloot de kamer naar de afdeelingen te verzenden,

Eenige ingekomen petitiën, houdende bezwaren tegen den voorgestelden accijns op het gemaal, zijn in handen der commissie gesteld, waaraan ook is verzonden een verzoekschrift in den jare 1765 in de kolonie Demerary gevoerd.

Naemens vooroemde commissie zijn vervolgens, bij monde van de heeren Weeris, Quintus en Kniphorst, vier rapporten uitgebragt, als op drie verzoekschriften van G. de Jong en comp. o. s. te Delfshaven, H. Kans o. s. grutters, te Amsterdam, en G. Haverkamp o. s. te Heerde, kanton Hattem, provincie Gelderland, alle houdende bedenkingen omtrent den voorgestelden accijns op het gemaal. Deze rapporten zullen worden gedrukt en de verzoekschriften ter griffie gedeponeed. Op een rekest van H. Neep qq. te Amsterdam, verzocht hebbende een onderzoek naar de nalatenschap van Paulus Wurtz, is de vergadering, ingevolge het geadviseerde der commissie, overgegaan tot de orde van den dag, waarna de zitting, zonder bepaald adjournement, is gescheiden.

's HERTOGENBOSCH, 3 December.

Men meldt uit 's Gravenhage van den 29 november:

Morgen zal in de zitting van de tweede kamer der staten-generaal rapport worden uitgebragt over het ontwerp van wet, betrekkelijk den landstorm. Heden avond zijn de processen, verbaal der afdeelingen aan de leden rondgedeeld. In de eerste afdeeling heeft men gemeend, na aandachtig het ontwerp en het medegedeeld koninklijk besluit overwogen te hebben, aan de regering nadere inlichting te moeten vragen over het verband, waarin het voorschreven ontwerp van wet en het gelijktijdig uitgevaardigd koninklijk besluit gerekend moeten worden tot elkander te staan. In de tweede afdeeling hebben eenige leden daarenboven de vraag geopperd, hoe het kon gelegen zijn, in geval eene wet, welker aanwezigheid in het besluit reeds wordt verondersteld, bij voorbeeld, ten aanzien van de jaren van dienst, niet werd aangenomen. Zij wilden daardoor niet te kennen geven, dat de gedane oproeping, in de tegenwoordige omstandigheden, niet dringend noodzakelijk is, en dus haar gaarne beschouwen als in onmiddellijk verband staande met de voordragt der wet en als dienende ter voorbereiding tot hare toekomstige uitvoering, doch niet als beginsel aannemen, dat de medemerking der staten-generaal, wanneer zij vergaderd zijn, onnoodig zou wezen, en dus een antecedent daarstellen, hetwelk onder volgende regeringen zou kunnen worden aangevoerd. Ook is in eerstgemelde afdeeling de kwestie geopperd op welke wijze, bij de invoering der aangeboden project-wet, executie zal gegeven worden aan artikel 80 der wet van den 11 april 1827, omtrent de plaatsvervanging, welke daarbij aan iederen tot den landstorm opgeroepen is toegestaan. Voorts heeft men gemeend in overweging te moeten geven, om den aard der verrigtingen en de werkzaamheden van den landstorm, zoo als die bij art. 3 van het besluit van 23 november zijn omschreven, in de wet te insereren, en is de vraag geopperd: welke de middelen van bedwang zullen zijn, om de dienstplichtigen, die zich daaraan onttrekken, daartoe te verplichten? Dit belangrijk gedeelte scheen aan de wet te ontbreken; er waren geene boeten of strafbepalingen voorgedragen en geen collegie aangewezen tot kennismaking over de met de wet strijdige handelingen.

Bij het meer bijzonder onderzoek der artikelen zelve is aangemerkt, dat de aanhef van deze wet doet zien, dat zij alleen tot de tegenwoordige oproeping betrekkelijk en dus hare werking tijdelijk is, en dat de herziening en overeenbrenging der wetsbepalingen tot de schutterijen en algemeene volkswapening zeer noodzakelijk schijnt te zijn. In eene afdeeling is de beoordeeling van den gemeente-raad bedenkelijk voorgekomen. Het kwam verkieslijker voor, dat de gedeputeerde staten of militia-raad hierover besluten; voor gemeenten ten platten lande zichte men dit vooral noodzakelijk, om dat bijzondere betrekkingen wel eens op

het toekennen van vrijstellingen invloed zouden kunnen hebben. In de vijfde afdeeling heeft een lid verlangd, dat de oproeping mogt worden beperkt van 19 tot 40 jaren, om dat de te algemeene oproeping ter wapening meer en meer ongerief zal verwekken. In eene andere afdeeling is het wenschelijk voorgekomen, om den landstorm in twee klassen te verdeelen, en wet van 19 tot 40 en van 40 tot 50 jaren, met volkomen bevoegdheid aan den Koning om de beide klassen te gelijk op te roepen. Onder de vrijstellingen wenschten eenige leden de doctoren, apothekers en vroedmeesters te begripen vooral in geval van heerschende ziekten; terwijl de vrijstelling van geestelijken, volgens eene andere afdeeling, zich zal behooren te bepalen tot degenen, welke eene bepaalde standplaats hebben, en men zag geene reden in, waarom, bij voorbeeld, proponenten, die nog niet zijn geroepen of bevestigd, van den landstorm vrij zouden zijn.

Van den 30 wordt verder gemeld:

Het onderzoek van het ontwerp van wet betreffende den Landstorm, is bij de afdeelingen van de tweede kamer der staten-generaal afgeloopen. Verschillende bedenkingen zijn door de afdeelingen in het midden gebragt, niet zoo zeer tegen het ontwerp in het algemeen, welks inhoud, wat de oproeping van den landstorm betreft, op eene enkele uitzondering na, de goedkeuring der afdeelingen heeft weggedragen, maar tegen de bijzondere bepalingen daarin voorkomende, omtrent welke men inlichtingen, juistere omschrijvingen, bijvoegselen en uitlatingen verlangd heeft.

— Volgens tijdingen van het kasteel van Antwerpen van zaterdag morgen, ten elf ure, ging men steeds voort de vijandelijke werken te beschieten, en was men den ganschen nacht, met worpgeschut en kanon, daarmede bezig geweest. Eenige huizen, waaraan de vijand zich bevond, waren in brand geschoten. — De Franschen hadden het vuur van het citadel nog niet beantwoord. — Van den linker Schelde-oever heeft men geene andere berichten dan dat de vijandelijke magt aldaar sterk vermeerderde en de vijanden bezig waren nabij het fort de Parel eene batterij op te rigten.

De postboot, met welke de laatste berichten van de citadel zijn overgebragt, is ter hoogte van de door de vijanden bezette punten met een aanhoudend geweervuur begroet geworden.

— Berigten uit Zwitserland van den 32 november melden het volgende: Het presiderend kanton heeft uit aanmerking van de tegenwoordige gesteldheid der zaken in Europa, bij circulaire van den 15 dezer, alle regeringen aangemaand huine contingenten in gereedheid te houden; als ook de grenstenden verzocht van de mogelijke in derzelver nabijheid plaats kunnende grijpen gewigtige gebeurtenis aan bovengenoemd kanton kennis te geven.

— Uit Zurich wordt onder dagteekening van den 20 november gemeld, dat de feestviering van den 24 door het in brand steken der groote katoenweverij van Gysi en Trumps is gestoord geworden. Eene hende Henenberger had het vuur aangelegd, doch werd op heester daad betrapt en gekneveld op verscheidene wagens herwaarts gevoerd. De boosdoeners konden niet dan met veel moeite tegen de woede des volks beschermd worden. Het getal der feestvierders te Uster wordt op 15000 personen geschat.

De Schweizer Korrespondent schrijft nog uit Bern: hier heerscht een echt terrorismus, waaraan nog slechts de guillotine ontbreekt. Het despotismus is tot den hoogsten top gestegen.

— Door de roomsch-katholieke geestelijkheid van dit bisdom is, ten gevolge van het ophouden der cholera in deze stad gisteren de dispensatie omtrent het gebruiken van vleesch op de verboden dagen ingetrokken; sedert het ontstaan der ziekte (den 14 september jl.) tot den 20 november, sedert welk tijdstip geene cholera-zieken meer zijn opgegeven, zijn alhier in het geheel aangetast 112 personen, waaronder 11 militairen, overleden 66 en hersteld 46.

Ook te Amsterdam heeft dezelve thans geheel opgehouden; sedert het ontstaan der ziekte zijn aldaar 1496 personen door dezelve aangetast en 792 overleden.

Frankrijk.

PARYS, 27 November.

Het adres van het antwoord, zoo als hetzelve door den Koning werd ontworpen, heeft in de commissie van de Staten-Generaal

tegenstand gevonden, en is heden morgen aan de afgevaardigden in eene openbare zitting der kamer medegedeeld.

Het bedoeld ontwerp van den volgenden inhoud:

Sire! de kamer van afgevaardigen rekent het zich ten pligt, om u op nieuw de smart en verontwaardiging te kennen te geven, die haar en geheel Frankrijk werd ingeboezemd, door den aanslag tegen het leven des Konings gerigt, op het oogenblik, dat hij zich in het midden der verkozenen des volks zoude begeven. Meer dan ooit zullen wij ons rond uwen troon aansluiten; wij zullen u tegen de laatste pogingen der partijen, die gij overwonnen hebt, beschermen. Frankrijk is hare aanslagen moede; het heeft afkeer van dwingelandij en regeringloosheid; het wil, en dit is ook onze pligt als vertegenwoordigers, het charter van 1830 en de dynastie daarbij gevestigd, handhaven.

Zonder zijdelingsche denkbeelden wil de natie een gouvernement met veerkracht begraaf, opdat hetzelve haar zoude beschermen, en voorts gegrond op de constitutionele instellingen, die met de ware beginselen der revolutie van julij in overeenstemming zijn, en even verwijderd van de berinneringen der republiek, als van de overleveringen eener restauratie.

Wij denken met leedwezen aan het bloed, dat in die dagen vergoten werd, het grondwettig bestuur heeft zijne ware vrienden kunnen onderscheiden. Geheel Frankrijk, Sire, heeft u met aandoening, doch tevens met hoogmoed, in het midden van dien droevigen strijd, met onverschrokkenheid en met de bedaardheid, die de wapenen uit de handen der opstandelingen deed vallen, zien optreden. Indien er iets in staat mogt zijn, om die verontwaardiging, door deze misdadige pogingen opgewekt, hooger te doen klimmen, was het gewis, dat het vorig stamhuis te gelijker tijd den burgeroorlog in de westelijke departementen deed aanstoken; de oog en op den zetel des gouvernementes gevestigd, schenen deszelfs aanhangers van het oproer en de regeringloosheid partij te willen trekken, om hun misdadig doel te bereiken.

Wij betreuren de gruwelen, die in deze departementen zijn gepleegd. Terwijl het vrije Frankrijk bereid was dezelve met al de weldaden van het openbaar onderwijs, en van beschaving te beschenken, werd hun door andere, die gewoon zijn hen als blinde werktuigen hunner eerzucht te gebruiken, in naam der godsdienst, verwoesting en moord aangeprezen. Vergeefsche pogingen, nuttelooze misdaden, vooral nadat een beslissend voorval onlangs de laatste hersenschimmen dezer partij heeft doen verdwijnen.

Aan de herhaalde en gewelddadige aanslagen tegen openbare orde, heeft het gouvernement gemeend al de veerkracht der bestaande wetten te moeten overstellen; doch de zwaarigheden, die derzelve toepassing onlangs heeft doen geboren worden, de tweestrijd, waartoe dezelve aanleiding hebben gegeven, doen de noodzakelijkheid gevoelen, om eene meer nollidige en duidelijke wetgeving over dit onderwerp daar te stellen, welke de eerbied, aan de individueele regten verschuldigd, en de behoefte tot handhaving der openbare orde en veiligheid, zoude ooreen brengen.

Door standvastig op den weg van gematigheid en regtvaardigheid voort te gaan, zullen uwe raadslieden immer vertrouwen inboezemen. Door de wetten gerugsteund, zullen zij dezelve door allen doen eerbiedigen; de onruststokers zullen in het midden eener natie, die zoo zeer aan de goede orde gehecht is, buiten staat zijn eenig nadeel te stichten, en het gouvernement, versterkt door het algemeen vertrouwen, zal bewijzen, dat het niet alleen overwonnen heeft, maar ook van de overwinning heeft weten gebruik te maken.

Van buiten wenscht Frankrijk vrede. Zijne grootmoedigheid logenstraft alle onregtvaardig wantrouwen; hetzelve zal geene anderen beleedigen, doch ook niet toelaten, dat men zijne waardigheid te kort doe of het genot zijner regten store. Hoe meer bewijzen het van zijne gematigheid gegeven heeft, des te meer opofferingen ook zoude het doen, om zijne eer, de onafhankelijkheid van het grondgebied en de vrijheid te verdedigen.

Wij hopen dat het verbond, onlangs met groot-Brittanje gesloten, voor beide natien eene bron zal zijn van welvaart en kracht en voor Europa eenen nieuwen waarborg voor het behoud van den vrede.

De scheiding van België en Holland, door al de groote mogendheden erkend, heeft zeer ingewikkelde zwaarigheden doen ontstaan, welke langzame oplossing welligt den staat van ongerustheid, die op geheel Europa drukt, en de volken met ongewone lasten bezwaart, boven mate heeft doen voortduren. Het geduld was sinds lang uitgeput, het oogenblik was daar om de tractaten ten uitvoer te leggen; onze vlooten en die van Engeland bevinden zich aan de oevers der Schelde, ons leger is onder de muren van Antwerpen gelegd, Frankrijk is er trotsch op dat de beide zonen van den Koning in deszelfs gelederen staan.

De band, die U. M. heeft gesloten, door het huwelijk uwer dochter met den Koning der Belgen, zal de vereeniging met dit volk, dat even als wij zijne vrijheid bevochten heeft, en die men hetzelve niet kan ontrooven, zonder de onze te bedreigen, nauwer toehalen.

Wij zullen de tractaten, die onze geschillen met de veree-

nigde staten vereffend hebben, en die, welke prins Otto van Beieren, op den troon van Griekenland hebben geplaatst, inzien. Wij verzoeken U. M. te gelasten, dat het tractaat van 14 november en de overeenkomst onlangs met Engeland gesloten, immers wat de volbrachte daadzaken betreft, ons zullen worden medegedeeld.

De kamer heeft dikwerf den wensch te kennen gegeven, dat er met de nieuwe Staten van Zuid-Amerika, tractaten wierden gesloten. Wij vestigen op nieuw de aandacht van het bestuur op een ontwerp, dat in zulk een naauw verband staat met onze handelsbetrekkingen.

De belangstelling die door Frankrijk aan een heldenvolk wordt toegedragen, is, tegelijk met de ongehoorde rampen, die hetzelve drukken, toegenomen. Indien de stem der europesche staatkunde niet gehoord worde, dat men dan toch die der menscheijkheid gehoor geve.

Met levendig genoegen ontvangen wij de toezegging, dat onze grondwettige instellingen weldra zullen worden aangevuld. De natie wacht met ongeduld de wetten over de departementale en gemeentebesturen, over den staat der officieren, over het openbaar onderwijs, en de verantwoordelijkheid der ministers, welke voor het land eenen vermogenden waarborg zal opleveren tegen hunne dwalingen, en voor henzelfen eene onmisbare voorwaarde van kracht en onafhankelijkheid.

Wij hooren met leedwezen, dat het gouvernement ons geene verandering in de openbare lasten kan voorleggen: zulks is voor ons eene nieuwe beweegreden, om op billijke bezuinigingen aan te dringen en steeds onze pogingen daar heen te wenden, dat de uitgaven in een behoorlijk evenwigt met de inkomsten gebragt worden, om een einde te maken aan het provisionele stelsel, dat de heffing der belastingen moeilijk maakt; en om de uitgaven meer bepaaldelijk binnen de grenzen te beperken, die door het budget zijn aangewezen.

De natie wenschte het einde harer opofferingen te zien; mogten de gouvernementen deze wenschen, die van alle zijden opgaan gehoor geven, en aan Europa het geluk eener ontwapening, die door de belangen der volken en der beschaving gevorderd wordt, doen ondervinden.

In deze bedenkelijke omstandigheden, vordert Frankrijk de medewerking van al zijne burgers, en verlaagt het, dat de tweedragt, die reeds te lang gewoed heeft, worde uitgedoofd. De afgevaardigden zullen het voorbeeld geven; in deze aaneensluiting is de ware kracht gelegen; zonder eenige vijanden te vreezen, zal Frankrijk door haar, en met vol vertrouwen op den Koning, dien het zich gekozen heeft, zijne welvaart zien toemenen, zijne instellingen vastheid zien verkrijgen en eene schoone toekomst beleven.

Belgie.

BRUSSEL, 30 November.

Bij een besluit van den 26 ll. wordt, uit overweging, dat, in weerwil der genomen voorzorgen voor de onzijdigheid van Antwerpen, het raadzaam is, er op bedacht te zijn, dat een bombardement kan plaats grijpen, bepaald, dat er vervolde gouden medailles, ter waarde van honderd, vijf en zeventig en vijftig gulden zullen geslagen worden, ter belooning dergenen, die zich, bij het plaats hebben van het gevreesde geval, het meest onderscheiden hebben.

— De afgevaardigden zijn weder vergaderd geweest; zij hebben zich met de behandeling van petitiën bezig gehouden.

— Omtrent de ministeriele hervorming schijnt nog niets beslist.

— De Koning is naar het hoofdkwartier te Lier vertrokken; hij was eergisteren onderrigt geworden, dat de operatiën den volgenden dag zouden beginnen.

— Zie hier de zamenstelling van de 5de divisie van het fransche leger, welke thans onder het bevel van den generaal Schram, te Rijssel, Valenciennes en Maubeuge gevormd is:

1ste brigade, generaal Rullière, 1 bat. van het 2de regiment 1. tr.; 2 idem van het 4de van linie; 3 idem grenadiers.

2de brigade, gener. Durocheret; 2 bat. van het 5de van linie. 3 idem voltigeurs.

De divisie heeft bevel gekregen om de grenzen over tetrokken.

Van den 1 December.

SOMMATIE, gedaan uit naam van Frankryk en Engeland door den maarschalk GERARD, opperbevelhebber van het fransch leger, aan den generaal CHASSÉ, opperbevelhebber der citadel van Antwerpen.

Hoofdkwartier Borgerhout, onder Antwerpen, den 30 november 1832.

Mijnheer de generaal,

Ik ben aan het hoofd van het fransch leger voor het kasteel van Antwerpen gekomen, met de zending van mijn gouvernement, om de uitvoering van het traktaat van 15 nov. 1831 te vorderen, hetwelk aan Z. M. den Koning der Belgen het bezit waarborgt dezer sterkte, alsmede der forten op de beide Schelde-oevers, die er van afhangen. Ik hoop dat gij gezind zult zijn de billijkheid dezer vordering te erkennen; zoo het, tegen mijne verwachting,

anders gesteld ware, heb ik last u te doen weten, dat ik de middelen ter mijner beschikking moet aanwenden, om de citadel in bezit te nemen.

De belegerings-operatiën zullen tegen de buitenzijden der citadel worden gerigt, en alhoewel de zwakte der fortificatiën aan de stads zijde en de beschutting der huizen mij voor den aanval voordeelen aanbieden, zal ik daarvan geen gebruik maken; ik heb derhalve regt te hopen, dat gij, overeenkomstig de krijgswetten en de gebruiken ten allen tijde in acht genomen, u van elke vijandelijkheid tegen de stad zult onthouden. Ik laat er een gedeelte van bezetten, met het eenige doel, om hetgeen haar aan het vuur uwer artillerie zou kunnen blootstellen, voor te komen: een bombardement zou eene nuttelooze barbaarschheid en een rampspoed voor den handel van alle natien wezen.

Wanneer gij, in weerwil dezer redenen, de stad beschiet, zullen Frankrijk en Engeland schadeloosstellingen vorderen, de na-deelen opwegende door het vuur der citadel en der forten, alsmede die door de oorlogsvaartuigen toegebracht. Het kan niet anders, of gij moet doorzien, dat gij in dat geval u persoonlijk verantwoordelijk stelt voor de schending van een, door alle natien geëerbiedigd, gebruik en van de rampspoeden, die daarvan het gevolg zouden zijn. Ik ben uw antwoord wachtende en reken er op, dat gij bereid zijn zult, terstond met mij in onderhandeling te treden, om mij het kasteel van Antwerpen en de forten die er van afhangen in handen te stellen.

Ik verzoek u, mijnheer de generaal, de verzekering mijner achting aan te nemen.

De maarschalk, opperbevelhebber van het Noorder-leger
(get.) graaf Gerard.

— De operatiën tegen de citadel van Antwerpen zijn begonnen. Zie hier hetgeen men uit Antwerpen, tot gisteren middag drie uren schrijft.

Antwerpen, 8 ure des morgens.

Het 18de regiment van linie heeft dezen nacht ten 12 uren al de binnenposten der stad rondom de citadel bezet. Er wordt met spoed aan eene batterij van 6 achttienponders op de Vandykskade gearbeid; de in den weg staande boomen zijn omvergehakt. — De kanonneerbooten zijn niet van standplaats veranderd; eene ligt in den polder, bij de coupure, twee zijn voor het Vlaamsche Hoofd, negen in de breedte van den stroom, tusschen de citadel en het fort Burght geëchelonneerd.

Negen uren.

Eene boot, eene witte vlag voerende en met eenen trompetter aan boord, steekt van Antwerpen naar het fort St. Hilaire over, terwijl eene andere boot zich naar het Vlaamsche Hoofd begeeft. De eerste parallel wordt op den linker flank van het fort Montebello geopend en loopt tot op omtrent 300 ellen van den uitstekenden hoek der lunetten St. Laurent en Kiel.

Half elf.

Een parlementair gaat van de lunette St. Laurent en meldt zich aan, bij de voorpost op de linker zijde van den tuin der Harmonie, op den weg naar Boom, die door het 18de regiment van linie bezet wordt. De generaal weigert te ontruimen, en kondigt zijn voornemen aan, om op den middag het vuur te beginnen.

Twaalf uren.

Bij den eersten klokslag der hoofdkerk, op den middag, doet het hollandsch geschut zich hooren. Het vuur wordt van den linkerflank van het voorbastion geopend; het wordt ondersteund door dat van de lunette St. Laurent, waarvan insgelijks wordt losgebrand. De fransche prinszen zijn te St. Laurent. De soldaten werken met ijver en onder scherts voort. De belgische artilleriekapitein *Lefebvre* brengt neven den tuin der Harmonie eene batterij in stelling. De belgische artilleristen zijn volijverig en deze batterij zal niet het slechtst bediend worden.

Drie uren.

De belgische troepen staan in de stad onder de wapenen; de pompiers zijn op hunnen post. Het werk vordert met spoed; de batterijen zullen morgen haar vuur kunnen beginnen. — De nacht wordt met angst te gemoet gezien; hij kan voor de stad verschikkelijk zijn, want men weet niets van des generaal *Chassé's* voornemen opzigtelijk dezelve.

— Uit Boom wordt van gisteren gemeld, dat men daar steeds voortging, met al het noodige voor het beleg af te zenden; een konvooi van 40 wagens, ieder met 1000 pond kruid beladen, was van daar vertrokken en moest door een tweede van 30,000 ponden gevolgd worden.

— Het antwoord van den generaal *Chassé* op de opeisching, is ten half twaalf ure overgebracht. Volgens hetgeen verzekerd wordt, heeft de maarschalk *Gérard* een duidelijker en bepaelder antwoord opzigtelijk de onzijdigheid van de stad aan den generaal *Chassé* gevraagd.

— Uit Bergerhout wordt van eergisteren (*Donderdag*) avond gemeld, dat de drie brigaden, met het beleg belast (*Dincourt*, *Zoepfel* en *Rapatel*) hunne kampements stukken hadden ontvangen, om den volgenden morgen de aangewezen plaatsen te bezetten, en wel, eene brigade te Hoboken en twee achter Berchem.

Ten zes uren in den avond is aan de zijde van Berchem de

eerste loopgraaf geopend, door de 52 en 7 reg. van linie en het 19 lichte troepen onder bevel van den majoor *Morin*; de generaals *Flahaut* en *Baudrand* en de staf waren er bij tegenwoordig. De werken zijn begonnen op 400 ellen afstands van de citadel en over eene uitgestrektheid van 2000 ellen. De werken zullen direct tot aan de citadel, met eene enkele ruitgewijze voortgang en zonder tweede parallel, voortgezet worden. De arbeiders worden door infanterie gedekt, en het werk gaat met ijver en spoed voort. Tot op dit oogenblik (negen uren) duidt niets aan, dat de citadel ons verontrusten wil; kan de nacht zoo voorbij gaan, dan zullen de manschappen morgen ochtend veilig hunnen arbeid kunnen voortzetten. — Ten tien uren in den avond hebben de inwoners van Berchem bevel gekregen, om morgen ochtend (vrijdag) hunne woningen te verlaten. — Aan den generaal *Sebastiani* is bevel gezonden, om morgen de forten, die het Vlaamsche Hoofd dekken, te bemagtigen. Ten één uur in den nacht zijn de belgische wachtposten aan de zijde van de citadel door de Franschen afgelost; aan den kant van het arsenaal staan de fransche en hollandsche schildwachten op tien passen afstands van elkander.

Voorts honden de berigten van gisteren morgen uit Bergerhout, dat de opeisching der citadel ten 7 uren naar het kasteel was gezonden. — Ten tien ure in den morgen werd een vrij levendig geweer- en kanonvuur aan de overzijde der Schelde gehoord, hetwelk men dacht, dat van de divisie *Sebastiani*, die met de bemagtiging der forten Burgt en St. Hilaire belast is, afkomstig was; beide forten zijn gelijktijdig met de citadel opgeëischt. Ook uit dit bericht blijkt, dat de eerste schoten van het kasteel ten 12 ure zyn gelost. Bij tusschenpozing van enkele minuten werden er eenige schoten met schroot over het veld heengezonden. Tegen vier uren, gisteren op den middag, werd het vuur van het kasteel levendiger. Ofschoon verzekerd wordt, dat hetzelfde weinig letsel deed, wordt tevens erkend, dat er reeds een aantal dooden en gekwetsten waren gevallen.

Gisteren avond werd alhier zoo aan de Schaarbeker als Laken-sche poorten, van tijd tot tijd het geschut in de verte gehoord. Heden te middernacht hoorde men het vrij duidelijk.

ANTWERPEN, 30 November.

De werkzaamheden tegen de citadel zijn gisteren avond begonnen en met eenen buitengewonen ijver den geheelen nacht en dezen morgen voortgezet. Reeds zijn de loopgraven tot op weinigen afstand van de buitenwerken der citadel. Algemeen was men dezen morgen verwonderd, dat de generaal *Chassé* de werkzaamheden der belegeraars niet zocht te stooren, tot dat, ten 12 ure, drie kanonschoten van de lunet St. Laurant gelost werden. Alhoewel elk een, ieder oogenblik, het begin der vijandelijkheden van de zijde der citadel verwachtte, zou het moeilijk zijn zich een denkbeeld te vormen van de uitwerking door dit eerste gebulder te weeg gebracht. De ingezetenen die zich in hunne woningen bevonden, liepen verschrikt naar buiten en degenen, die op straat waren, vlugten overhaast voort. Deze schrik was echter van korten duur, en weldra, toen men zich overtuigde, dat de stad, voor het oogenblik, nog niets te vrezen had, kwam men tot bedaren en kreeg een kalmer aanzien.

Op het beurs-uur heeft een deel der gewone beursgangers zich in het lokaal, meer uit nieuwsgierigheid, dan om zaken te doen, vereenigd. Handelzaken zijn er dan ook in het geheel niet gedaan. De koers der fondsen is niet officieel opgemaakt.

Sedert de driedubbele losbarsting, die de stad met schrik vervulde, worden er enkele kanonschoten bij tusschenpozen tot heden (2 uren) herhaald.

Aan de zijde van Burgt hebben de Hollanders eene te voren ondermijnde sluis doen springen. — Men verzekert dat er onderhandelingen voor de onzijdigheid der stad met den generaal *Chassé* geopend zijn en men vleit zich dat dezelve den zoo vurig gewenschten uitslag zullen hebben.

Gisteren avond ten tien uren zijn er fransche troepen, een 500tal, naar men begroot, in de stad getrokken en hebben de belgische posten aan de zijde der citadel afgelost.

Men heeft hier heden geene berigten uit Brussel: — de Mechelsche poort is op den middag gesloten; de communicatie zal, zegt men, aan de zijde van Bergerhout open blijven.

Onder het afdrukken dezes ontvangen wij, door middel van de *Staats-Courant*, het antwoord van den generaal *Chassé* op de bovenstaande sommatie, hetwelk van den involgenden inhoud is.

Kasteel van Antwerpen, den 30 november 1832.

Mijnheer de Maarschalk,

In antwoord op uwe, zoo even bij mij ontvangene, opeisching, verwittig ik u, mijnheer de maarschalk, dat ik het kasteel van Antwerpen niet zal overgeven, dan na alle de middelen van verdediging, die te mijner beschikking staan, te hebben uitgeput.

Ik zal de stad Antwerpen zoo lang onzijdig beschouwen, als men zich van de vestingwerken van de stad en van de daartoe

Behoorende buitenwerken niet bedient, waarvan het vuur zonde kunnen gericht worden tegen het kasteel en het Vlaamsche hoofd, de Forten Burght, Zwijndrecht en Austrawel daaronder begrepen; alsmede het op de Schelde voor Antwerpen gestationneerde staaldek. Het spreekt van zelf, dat de vrije gemeenschap met Holland langs de Schelde, zoodanig als die, tot nu toe heeft plaats gehad, niet gestremd moet worden.

Met hevremding vernem ik, dat men, terwijl Uwe Exc. onderhandelingen oent, vijandelijkheden begint, door werken van aanval onder het vuur van ons kanon op te rigten. Wat deze betreft, heb ik de eer u te verwittigen, dat indien men heden op den middag niet opgehouden heeft, aan die werken te arbeiden, ik mij in de noodzakelijkheid zal bevinden, om zulks door geweld te beletten.

Ik verzoek mijn heer de maarschalk, om de verzekering mijne hoogachting te ontvangen.

De generaal der Infanterie,
BARON CHASSE.

Het bovengemelde rapport van den generaal Chasse is den 30, des middags ten 12 ure, uit het kasteel verzonden, en ten half zes ure te Bergen op Zoom aangekomen. De adelborst der marine, die hetelve derwaarts heeft overgebracht, heeft het volgende gemeld:

Dat hij, aan het fort Du Nord gekomen zijnde, van de zijde van het kasteel achtereenvolgende twaalf zware kanonschoten had gehoord;

Dat hij kort daarop aan den kant van Burght een dikken rook en eene ontplofing had waargenomen, welke hij veronderstelde ontstaan te zijn, doordien men van onze zijde eene mijn had laten springen, die vroeger aldaar in den dijk was aangelegd; dat hij aan het fort de Peerl ongeveer duizend man Franschen had gezien, welke, zoo als men hem nader verhaald had, dien ochtend aldaar waren aangekomen.

Heden overleed alhier tot mijne, mijner kinderen en behuwdkinderen bittere droefheid, volkomen overgegeven in den wil van baren Goddelijken Schapper en na voorzien te zijn van alle de laatste H. H. Sacramenten onzer Moeder de H. Kerk, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, Vrouwe **MARIA ISABELLA VAN BEEK**, in den ouderdom van ruim 76 jaren en na eene gelukkige Echtvereeniging van 43 jaren.

Hoe grievend mij in mijnen tachtigjarigen ouderdom en ons allen dit verlies treft, zal ieder beseffen, die de overledene in haar dengzaam en zorgvuldigaten gekend hebben.

Hiervan langs dezen gebruikelijken weg kennis gevende, verzoeken ik van brieven van rouwbeklag verschoond te blijven.

's Hartogenbosch, den 29 November 1832.

W. J. HEEREN.

Heden overleed, aan de gevolgen eener Borstziekte, de Hoog Wel-Eerwaarde Heer **GERARDUS VAN N. O. Y.**, Aartsprister van Utrecht, Pastoor der R. K. Gemeente alhier, en weleer Vice-Superior der Hollandsche Zending, in den ouderdom van 67 Jaren en omtrent 3 Maanden.

Maarsch, den 27 November 1832.

Het **KIND J. E.**, met welks Geboorte wij ons den 28 Mei van dit jaar verheugden, werd ons heden door den Dood ontruk.

H. D. LINDSEN.
G. LINDSEN.
Geb. JURRISEN.

Heden overleed aan de gevolgen eener nitteerende ziekte, in den ouderdom van 31 Jaren, na voortien te zijn van de laatste H. H. Sacramenten, de Wel-Edle Heer **BERNARDUS HENRI-CUS FRANCESCUS JOSEPHUS REINKE**, Student in de H. Hogeschool in het R. K. Seminarie te Warmond. Deze dient tot bijzondere kennisgeving aan vrienden en bekenden.

LETTERKUNDIGE AANKONDIGINGEN.

De Boekhandelaar **J. R. VAN ROSSUM**, te Utrecht, heeft uitgegeven en alom verzonden: **GEBEDENBOEK VOOR ROOMSCH KATHOLIEKEN**, voorzien met de **VIGILIEEN** en vele andere **GEBEDEN** voor **DOVERLEDENEEN**. — Kerkelijk goedgekeurd. — In onderscheidene soorten van Bauden.

16. Bij de Gebrueders **LANGENHUYSEN** te 's Bosch, zijn nog de navolgende werkjes te bekomen, zeer geschikt voor **ST. NICOLAAS** geschenkjes voor kinderen.

- De Christelijke Jongeling, zoo als hij zijn moet en worden kan. Prijs f 0 60
- De Gids voor den eersten leeftijd, door **DE LA MENSAIS**. Prijs 0 60
- De gevaren der Wereld in den eersten leeftijd, door denzelfden. Prijs 0 30
- De Heilige **Aloysius Gonzaga**, als rigtsoer van een heilig leven. Prijs 0 25
- Het Beven van **ST. NICOLAAS**. Prijs 0 15
- Geschenk aan de Roomsche-Katholieke jeugd. Prijs 0 10
- DOORNWEERD**, Bijbelsche Verhalen uit het Oude Testament. Prijs 0 30
- Idem. Idem. uit het N. Test. 0 30
- ENGBERTS**, Kerkplegtigheden verklaard. Prijs 0 30
- WILDT** het heilig gebruik der Zou- en Feestdagen. Pr. 0 30
- Het Leven van de **H. H. Martelaars van Gorkum**. Prijs 0 15
- Over het Roman lezen, — voorbeeld van verdragzaamheid en menschenliefde. — Over het H. Mis-offer en de heilige Communie. — Levens van eenige Heiligen. — **Eduard en Charlotte**. — **J. Lansberg**, of de gevolgen van het Hagen. — **Hendrik van Eichenfels**, te samen 8 deeltjes. Pr. 0 80
- Précis de la captivité et de la mort du bon Roi Louis XIV.**, 2 vol. Prijs 0 60
- Vie de **St. François de Sales**, 2 vol. 0 60
- Suites Funestes de la lecture des mauvais Livres**, 2 volumes. Prijs 0 60
- Le Chrétien consolé**. Prijs 0 30
- Antoine**, ou le bon Père de Famille. Prijs 0 30

Ook is by dezelve te verkrygen:

- 1°. **ANTWERPEN, CITADEL en OMTREK**, van het Geschut Militaire- en Topografisch plan, ontworpen naar door de Generaal **Carnot** en verdere hĳgekomen Lunetten, **St. Laurent en Kiel**, het Fransche Hoofdkwartier te **Mersem**, op de andere zijde van den Weg naar **Breda**, de **Schelde**, **Burgerhout**, het Belegingsgeschut te **Berchem**, **Wiltuyck**, het **Melkhuis**, het **Vlaamsche Hoofd**, **Fort du Nord**, benevens de Dorpen, Wegen, Bouwen Weilanden, Huizen, Slooten, enz., enz., op het Terrein der Belegeraren, door **E. MAASKAMP**, Geografist. Met eene verklaring. Prijs 0 25
- 2°. Een **K A A R T J E** van de Provincie Zeeland met een gedeelte van Noord-Brabant, als: **Bergen op Zoom**, **Steenbergen**, enz. Prijs 25 cents.
- 3°. Een **K A A R T J E** van de Willemstad, Zierikzee, Antwerpen, Bergen op Zoom, de Forten Lillo, Liefkenshoek, enz. Prijs 25 cents.
- 4°. De Provincie Noord-Brabant en Antwerpen. Fr. 0 25
- 5°. De Provincie Noord-Brabant en Limburg. Prijs 0 25
- 6°. **WET OP DE SCHUTTERIJEN**, met hĳvoeging der **Voornaamste Motieven** waarop dezelve is daargesteld. Uit echte bronnen verzameld. Gevolgd van een Alphabetisch Register. 151 bladz. in 8°. Prijs 70 cents.

BEKENDMAKINGEN.

16. **M. J. B. GOULMY**, Suiker- en Banketbakker te 's Bosch, heeft de eer het Publiek bekend te maken, dat met aanstaande **ST. NICOLAAS** zijn Magazijn voorzien is van een groot assortiment van **SUIKERWERKEN** en **NIEUWIGHEDEN**, meest gebruikelijk hĳ die gelegenheid; even als in vorige jaren, zal op Woensdag aanstaande het Magazijn fraai verlicht en met smaak versierd zijn. Men zal er alle soorten van **VERVERSCHINGEN**, **GEBAK** en **LIKEUREN** kunnen bekomen, betaalbaar als naar gewoonte, met kaartjes hĳ het inkomen genomen, tegen 50 cents de persoon. Bij deze gelegenheid recomandeert hĳ zich voor de **PATEDE JUJUBES**, **MAUVE**, **SIROOPDE GAPPILAIRE**, zoo heilzaam voor Verkoudheid; ook heeft hĳ voorraad **TRUFFELS**, **CHAMPIGNONS**, **CAYENNE-PEPER**, **MAILLE-MOSTAARD** en meer andere artikelen van dien aard. 's Bosch, den 3 December 1832.

17. De Ondergeteekende verzoekt de gunst tot het op nieuw **WASSCHEN** van alle soorten van **VOILES**, **KANTEN**, **MUTSEN**, **APPLICATIEWERKEN** enz., en t dezelve, hĳ woond in de **Hinthamerstraat**, hĳ dige **Weduwe FRANKK**. De Weduwe **V. A. E. S.** Geb. **B. O. O. N. S.**